

אופ"ק: הזלילה הגדולה

בריטניה:

ליברפול

הלא-נחמדה

קבוצת הכדורגל ליברפול, שבה משחק הכוכב הישראלי אבי כהן, עלתה השבוע לכותרת בבריטניה, בשל התנהגותה מעוררת-הסלידה כלפי דיירים השוכנים על אדמתה.

ליברפול החליטה לבנות יציע מיוחד, ובו תאיר זכוכית מהודרים לעשירייהעיר. כדי לבנות את התאים מנסה ליברפול לנשל 28 מישפחות, החיות בקירבת-מקום. בבתי השייכים למועדון, מנהלי ליברפול עושים כמיטב יכולתם כדי למרר את חיי הדיירים, מעלים את שכר-הדירה באורח שרירי, רותי, ואפילו מאיימים עליהם לפנות באמצעות בירוניהם.

מועצת-העיר, הנמצאת בשליטת הסוציאליסטים, מפעילה עתה לחץ ציבורי על ליברפול. המועדון מתעקש, ומעורר מרירות רבה. כתב ניו סטייטסמאן, בוב רוהרר, שנולד ליד איצטדיון אנפילד המפורסם, ושהיה כל ימיו אוהד הקבוצה, אף איחל לליברפול ירידה לליגה השנייה בעונה הבאה.

אין ספק שתקרית זו, שאינה פרי המיקרה, תפגע קשות בשמו הטוב של המועדון המפורא.

ארצות-הברית:

ספרות אסורה

לנועם חומסקי ולאדוארד הרמן היו קשיים רבים ברוצאת סיפרם המונומנטלי, הכלכלה המדינית של זכויות האדם (הטובס הזה 2230). עתה נעשה מאמץ של מפיצי הספרים למנוע את שיווק הספר בחנויות.

בכל חנויות-הספרים הממוסדות מוחרם הספר לחלוטין. רק בחנויות ספרים שמאלניות, בעיקר באזור גריי נייץ-ויליג' בניו-יורק, ניתן לרכוש את שני כרכי הספר, במחיר זול מאוד. המוטו של הספר יעורר חיוך מריר אצל ישראלים ב-1980. המחברים מצטטים את מאמרו של ג'ורג' אורוול משנת 1945, "רשימות על הלאומנות". אורוול מר אורוול: "הלאומן אינו תומך רק בכל מעשי-הוועה שמבצע הצד שלו. יש לו גם יכולת מיוחדת-בימינה שלא לשמוע אפילו על מעשים אלה."

הפרווה הנפלאה של חומסקי מתגברת בטבלות, בנחונים ובמיספרים שהוכנו על-ידי חברו אדוארד הרמן, מומחה לענייני-כספים ופרופסור לכלכלה באוניברסיטה של פנסילוואניה. הרמן הכין תרשים מאלף על מידת הסיוע הכספי והצבאי העצום שהגישה ומגישה ארצות-הברית למדינות הנוקטות בשיטה של עינויים כלפי עצי רים פוליטיים, כחלק משיטת המינהל שלהם. מילבד אי-ראן, דרום-יוניטאנס, ספרד, פורטוגל ויוון, שבהן חלו שיינויים מסיבות שונות, מסייעת מנהיגת העולם החופשי לארצות הבאות, שבהן נהוג לענות עצירים פוליטיים ולדכא את חירויות האדם בכלל:

- ארגנטינה,
- בוליביה,
- ברזיל,
- צ'ילה,
- קולומביה,
- הרפובליקה הדומיניקאית,
- גוואטמלה,
- האיטי,
- ניקאראגואה,
- פרו,
- פאראגוואי,
- ונצואלה,
- אורוגוואי,
- תוניסיה,
- מרוקו,
- ערב-הסעודית,
- דרום-קוריאה,
- הפיליפינים,
- אינדונסיה,
- תורכיה.

שמונים אחוז ממעשי הוועה והעינויים בעולם מבויצים היום בארצות אמריקה הלטינית. הנשלטות כלכי לית על-ידי ההון של ארצות-הברית. 200 אלף קצינים מדיקטטורות דרום-אמריקאיות, הוכשרו בארצות-הברית מאז 1949, מתוכם 25 אלף אנשי המישטרות הפוליטיות, המבצעות את העינויים הלכה למעשה.

לחבית. עבור לוב, אלג'יריה וניגריה, המייצרות נפט מאיכות מעולה במיוחד, נקבעה תיקרה של 37 דולר ל-חבית. למרבה האירוניה תחקה אותם גם בריטניה, המרי בה לגלות סולידריות פומבית עם מדינות אירופה הרעי בות לנפט. היא אינה מעלה, חלילה, את מחיר הנפט המופק בים הצפוני, אלא רק "מצמידה" אותו למחירי אופ"ק.

משבר עולמי. הוועידה הבאה, שתערך בסוף השנה בבגדאד, תציין את יובל העשרים ליסוד אופ"ק. עבור העיראקים תהווה הוועידה הזדמנות לחזק את מעמדם כמעצמה מרחבת ראשונה במעלה. הסעודים, שהסכימו להעלות את מחיר-הנפט שלהם בארבעה דולרים לחבית, למועדו השנה בצל על-ידי עיראק, שר-הנפט הסעודי, זכי ימאני, לא הראה כל תרעומת. הוא חזר והדגיש כי אווני כתבים שעליית כוחה של עיראק היא כיום גם אינטרס סעודי מובהק. צעדו הראשון, עם שובו לריאד, היה חתימת עסקת-נפט אדירה עם יפאן, על חשבון חברות-הנפט האמריקאיות. תמורת טכנולוגיה יפאנית, תספק ערב-הסעודית ליפאן רבע מיליון חביות נפט נוספות ליום, ובכך תפגע ישירות בחברות אקסקסון, טקסאנו, סוקאל ומוביל, שמרכזן בארצות-הברית.

אם אמנם תחול ירידה מתוכננת בכמות-הנפט שתופק במדינות אופ"ק, יחול משבר אנרגיה מלאכותי בעולם. כתב סאנדיי טיימס, פיטר רוג'רס, מעיר, ובצדק, שהגיון השוק עלול לדחוף את מפקות-הנפט להעלאת-מחירים אדירה, בלתי-מתוכננת. קשה להאמין, אמר רוג'רס, שר אפילו העיראקים, שהפכו מניצים למתונים, לא יסתערו על סכומי-הכסף האדירים שיוצעו בגלל הביקוש הנואש לנפט בארצות התעשייתיות. התיאום והתיכנון שקודמו באלג'יר עולים ליפול קורבן למשבר החדש. העלול לפקוד את המשק הבינלאומי בעתיד הלא-רחוק.

רק עיתונאים מעטים הצליחו לחדור למסיבה הגדולה שערכו ראשי אופ"ק, בעיצומה של ועידתם, שנערכה בשבוע שעבר, באלג'יר. המסיבה היתה אמנם בטול-אלכוהול, אבל תריסר הכבשים הצלויים שהוגשו במגשי-כסף ענקיים היוו כנראה, פיצוי הולם. ותיקי האו-ראס, המחתרת הצרפ-תית הלבנה והפאשיסטית בשנות ה-50, בוודאי התפוצצו

מכעס אינאוניים. המסיבה נערכה בארמונו של המושל הצרפתי לשעבר ואירחה ערבים, ניגרים ואינדונסים. 200 אנשי החדשות, מרביעם לבנים, אמריקאים ואירופים, נשרו אחוץ והסתפקו בנסיונות נואשים, מגוחכים במיקצת, להציץ פנימה.

ועידת-אופ"ק העלתה כוכבים חדשים על במת הויר הבינלאומית. בעיקר בלט שר-הנפט העיראקי, טייא עבד-אל-כרים, ערבי אורן-שיער ונמרץ, שהיה דמות המתח בכל המגעים ליצירת מדיניות ייצוא וייצור אחידה של אופ"ק. עיראק, שהיתה תמיד נץ מובהק בכל הנוגע למחירי-הנפט, נקטה הפעם עמדת-ביניים מתונה. הפרג' מטיחם הטאקטי החדש, שהנהיג הנשיא סאדאם חוסיין, היקנה למדינה זו מעמד חדש בוירה הבינלאומית.

עיראק היא כיום ספק-הנפט השני בגודלו באופ"ק, מיד אחרי ערב-הסעודית. שר-הנפט העיראקי הצליח לגשר במידה רבה על פערי-המחירים שבין ארצות-הנפט השונות, כדי לגבש מדיניות מחירים אחידה לכל 13 חברי רות אופ"ק בעתיד הנראה-לעין.

סטאלין וטרוצקי. אין זו משימה קלה. ערב-הסעודית דית עושה ככל יכולתה כדי לשמור על מחירים נמוכים. השקעותיה הענקיות בכלכלה המערבית הופכות אותה לשותף, למעשה, במשק התעשייתי של המדינות המפרי תחות.

הסעודים גם תלויים בארצות-הברית מבחינה צבאית. העלאת רמת-ההשכלה בערב-הסעודית מתחילה כבר להיניב תסיסה שמאלית בקרב הנוער הסעודי. השליטים חוששים הן ממרידות פנימיות, הן מהתפתחויות ראדיקליות במרחב ובדרום-מערב-אסיה.

גם מבחינה זו מהווה כיום עיראק מדינת-מפתח. מבלי לשנות את מטרותיה האיסטרטגיות המהפכניות והפאן-ערביות המוצהרות, פונה עתה עיראק לבניית "סוציאליזם בארץ אחת" בנוסח סטאלין.

אורינגטציה זו כלפי פנים, בניגוד לסיגנונה הראדיקלי, כימט הטרוצקיסטי, בעבר, מקנה לעיראק מעמד של "גורם מייצב" במרחב. מכאן הסטייה החדשה במדיניות-החיוץ העיראקית, במחווה שלה כלפי ארצות-הברית. לכך נוסף, כמובן, העימות העיראקי-איראני, המחזק בי עקפיץ את הסעודים.

שקרים וקדלות. ועידת אופ"ק באלג'יר לוותה בי סממנים רבים של דרמה אמיתית. בעיקר בלטו היחסים הגרועים, שהגיעו גם לכלל מריבות קולניות, בין העיראקים לבין שר-הנפט האיראני, עלי-אכבר מוניפאר. הרטוריקה החומייניסטית של מוניפאר חובב-הפירסומת, ומיזגו הסוער של עבד-אל-כרים, גרמו לא פעם להפסקת הדיונים.

בשלב קריטי פרץ שר-הנפט העיראקי לחדר-העיתונות, קרע ממכשיר הטלקס של רוטר את נוסח נאומו של יריבו האיראני, כדי להוכיח לנציגים הנדחמים שמוניפאר אינו אלא שקרן מושבע. מוניפאר הגיב בנאום שר-הוגדר על-ידי כתב גרמני כ-"בלתי-ניתן להדפסה בעיתון", והאשים את עיראק בגזילת לקוחות מאיראן בעת המשבר שאחרי הרתת השאה.

האיראנים מעוניינים בהקטנה דראסטית של תפוקת הנפט באופ"ק, כדי שהירידה בתפוקה, שחלה בארצם, תאוזן על-ידי שאר מפקות-הנפט.

ואמנם, הורדת התפוקה היתה הסעיף החשוב ביותר על סדר-יומה של הוועידה. ברגע זה קיים שפע, עודף עצום בייצור-נפט, המאיים אפילו על המחירים הקיימים. בישיבת-התשה שנמשכה כל הלילה, הסכימו לבסוף 12 מ-13 חברות אופ"ק לשקול ירידה בהפקת הנפט. רק סעודיה סירבה, אך לבסוף, בלחץ עיראקי, הודיעה אחרי הוועידה, שתוריד את תפוקתה במיליון חביות ליום. טווח-המחירים שנקבע מאפשר למדינות המייצרות נפט בינוני באיכותו להעלות את המחירים עד ל-32 דולר

שר-נפט עבד-אל-כרים כוכב חדש עלה באופק